

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Ocvlvs, Hoc Est: Fvndamentvm Opticvm

Scheiner, Christoph

Freiburg i. B., 1621

Cap. VI. Res una multiplex apparet situ locorum recto.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71258](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71258)

Quod si triplicatam rem desideras, aut quadruplicatā, &c. excitabis triangulum æquilaterum GHI secundum dictum intervallum EF; quadratum item KLMN, similiterq; pentagonum, aut aliam quamcunque figuram polygonam, minorem tamen ambitu pupillæ.

Huius autem experientia, sanè mirabilis, aliquot illustres sunt casus; aut enim obiectum ab oculo satis remotum est, aut valdè vicinum. Satis remoti terminus minimus, duæ spithamæ plùs; minùs; maximus is, qui rem illam naturaliter, distinctè cõspicabilem reddit oculo sano.

Terminus valdè vicinus, summum ultra spithamam vix excurrit, ad oculum autem sine certâ lege propinquat.

CASVS TERMINI REMOTI.

CAPVT. VI.

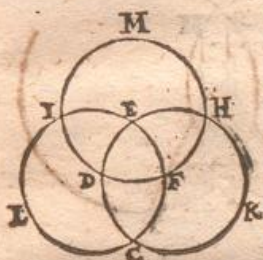
RE igitur intra termini remoti limites collocata, quæ dextra apparet, dextram oculi partem occupat, quæ sinistra sinistra, quæ supera superam; adeoq; locus visus in eandem plagam recidit, in quam radius visorius rem in oculum deferens. Hoc duplici experimento manifestum fit; Alterum est, si dextrum foramen eultro vel alio corpore obiecto ad laminæ partem seu anteriorem seu posteriorem, obtegatur, tunc dextrum rei visæ simulacrû perit; si sinistrum foramen intercipitur, evanescet sinistrae stationis imago, &c.

Alterum experimentum in ipsum statim visum per se incurrit. Nam si per tria foramina, qualia sunt A, B, C, in punctum visibile feraris, apparebit ipsum triplicatû imaginibus E, F, G, eo situ quem foramina A, B, C, præ se ferunt; punctum enim medium D, evanescens, in hæc tria F, G, E, dispescitur situ analogo, ut sicut foramen B supra, A & C ex latere; ita E locus rei visæ supra; F & G similiter laterales statuuntur, singuli suis foraminibus respondentes, locus E foraminij B; F, A; & G, C; qui certè situs

non

non retineretur, nisi simulacrum similem in re locum obtineret, qualem radius eius in oculo. Neque occultatio foraminis A, tolleretur locū visum F, nisi illius simulacri radius ad A pertigisset, &c.

In hac experiētiā hoc notatu dignum est; si lamellā perforata oculo proximē attinetur, ipsa foramina ampliātur in albicantes quosdam circellos, qui ab oculo conspiciuntur mutuis intersectionibus implicati, sūntq; communia circellorum segmenta multò lucidiora, non communibus, & non communia adhuc lucidiora sunt, ijs rebus quæ in circellorum areis non iacent. Vt

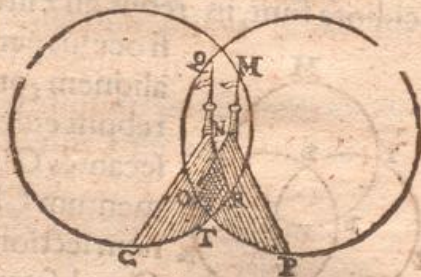
si oculus per duo foramina A & B in parietem aliquem, præsertim album transpiciat, apparebunt eidem oculo duo circelli semet intersectantes CDE, & EFC, eritq; commune segmentum CDEF albius reliquis extra communem sectionem, ut sunt EKCF, atque ELCD. Quod si tertium foramen, accedat in lamellā, quale est G, consurget etiam tertius circellus HF DI, fietq; portio EFD triangulum æquicurvum tribus circulis commune, omnium lucidissima, post quam maximē albescent tres

reliq; portiones DFC, FEH, & EDI; minimē albicabunt reliq; HKC, CLI, IMH. Situs autē circellorū istorum semper idem est qui foraminum, ita ut dextro foramini B, dexter Circellus DHK, superiori G, superior IMH, sinistro sinister respondeat: licet circellorum quiuis situm suum euerterit, ut suo loco fusius dicitur, & manifestum sit, si inter oculum & laminam perforatā cultum interijciās tegendi foraminis dextri causā, nam vbi ad foraminis B partem extimam eamq; dexterrimam perueneris, obtegetur circelli CDHK, pars D sinisterrima & sic de reliquis. Horum omnium rationem oportet illi esse perspectam, cui verum visionis organum innotuerit.

Et de circellorum istorum apparitione speculatio non admodum profunda videtur; sunt enim ij transsiliētes per foramina lucis extraneæ radij, in ipsis foraminibus intersectione mutua euerfos conos efficientes, quo fit ut sinistri in dextram, dextri

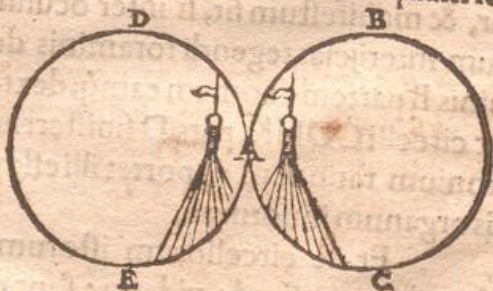
in sinistram tendant. Cur autem abcessu laminæ, circellus minuatur, cur augeatur accessu ad oculum, eadem est ratio, quæ aliorum obiectorum, hoc enim omnibus rebus per foramen conspectis commune est, vti cap. 2. exper 2. proprietate 6. est indicatum. Quam ergo causam illius euentus suo loco à me datam libro 3. legeris, eandem & huc ad circellos applicabis.

Notandum etiam in hoc phænomeno, turrium cacumina in hisce circellis conspicua suas speculiares proprietates habere. Nam fastigium MNOP, dextrum, ad dextrum circellum, & QNRS sinistram ad sinistram pertinet, quod patet circellorum occultatione, nam circulo QOP, id est foramine B, obstipato, euanescit summitas turris MNOP, & vice versa.

Commune a. segmentum NOTR, quod extra commune circularum segmentum euagari nunquam potest, nigrius est, quàm partes simplices: quod ex eadem causâ fit ex quâ albius. quilibet enim color sibi superadditus, intensior apparet: prius autem occultitur O quam P,

Et hæc quidem ita se habent, quando vicinitate laminæ ad oculum, aut foraminum ad se, circelli se secant: nam quando se tantum tangunt, (quod foraminum à se aut laminæ ab oculo distantia contingit) tunc res in ipsis conspicuæ, se nunquam secant, vt videre est in adiecto schemate circellorum ABC, & ADE. Causa huius rei patet, quia quidquid in aspectum venit in hoc casu per duo foramina necessario permeat, ideoq; extra circellos à foraminibus factos videri nihil potest. Sicut autem culter cis laminam occultat sinistras circularum portiones à dextrâ, ita trans applicitus, dextras è dextris intercipit. vt experienci patebit.

CA.